

20

Россия – страна без границ Rusko – země bez hranic

Milí studenti! Je před námi poslední lekce učebnice a my jsme rádi, že jste došli až sem! ☺ Poslední lekce je možná někdy i vy sami navštívíte, je o to víc. Rusko je obrovská země, která má bohatou historii a kulturu. My jsme vám chtěli alespoň v krátkosti přiblížit. Držíme vám palce do dalšího studia a věříme, že jste s poznáním základů ruského jazyka byli spokojeni. Hodně zdaru nejen s ruštinou přejí vaši autorky!

Víte, že...

... je možné v Rusku procestovat za jediný týden? Transsibiřská železniční magistrála je nejdélší železniční trať na světě. První část cesty je vzdáleností 8 000 km a po 9 289 km se železniční trať končí ve Vladivostoku. Vlak nemá napojení na železniční síť a každý ho musí vlastnit. Jeho výroba zapojuje v barvách různé města.

ДИАЛОГИ / DIALOGY

1.

Привёт, Павел! Ну что, ты уже выбрал, какие города мы посмотрим в России?

Привёт! Нет, всё ещё выбираю... Никак не могу решить!

Слышай, надо срочно это решать! Билеты на самолёт в Москву мы уже купили, визу сделали, дёло за мальным – определить маршрут...

Легко сказать! Россия – это огромная страна. Там столько всего интересного!

Ahoj, Pavle! Tak co, už jsi výběr měst se v Rusku podiváme?

Ahoj! Ne, pořád vybírám... rozhodnout!

Podívej, musíme se rozhodnout. Letenky do Moskvy jsme už koupili, máme vyřízené, zbývá už jen...

To se ti lehce řekne! Rusko je vlastně velká země. Je tam toho taky mnoho!

„Tato věta je z poemy Ruslan a Ludmila, kterou napsal ruský básník, prozaik a dramatik Alexander Sergejevič Puškin.

Upřímné řečeno, musím si to promyslet...
Tak co, souhlasíš? Pode mě je plan proté
ruských městek je to prakticky hned všebe...
Opravdu, pár stovek kilometrů, podele
celkem kousek...
A na konci násť cesty navštívime diamantové
havuň město Ruská! Diamantový důl Mir je
obrovský kráter, ve kterém se těží diamanty.
Nalézají se v Jakušsku, od Baikalu je to už
dudeme nočovat v trutiských chatách nebo
budele hbit. Potom pojedeme k jezernu Baikal,
Alatajské pobohy - to je něco, určitě se ti to
vymyslí! Z Moskvy se vydáme na Alají:
No, nevím... Poslechni, všechno jsem
kostely...
Tak daleko? To je temět na druhém konci
země... A slyšel jsi o jezere Seleger? To je
v centrální části Ruska, nedaleko Moskvy.
Jsem tam ohromující výhledy a starodavne
bavíme pořád jen o městečku Vzdýt v Rusku
varianta, musíme si zapamatovat! A proč se
je úžasná přiroda! Vydíme se na Baikal!
Ty jo, bývalý Stalinograd? To je dobrá
vybereme město, pak bých jel do Volgogradu.
Dokázáš si předeštvit, kolik turistů bude
většinou městech? To bude hrizaj! Ne,
klik, tam ruský duch, tam ruská vlna!

Ale to je nuda... Vzdýt Petrohrad je z ruských
měst nejvýročnejší! Czopák je tam možné
poznat skutečné Rusko? Ne, to rádeji poslední
do Jaroslavli, Vladimíru, Suzdali... Tak reál
Dokázáš si předeštvit, kolik turistů bude
výbereme město, pak bých jel do Volgogradu.
Vážně se na mapu. Společné dokázeme
Dobré! Kam bys jel ty?

Vybírat města, ktera musíme určitě vidět.
Koukněme se na mapu. Společné dokázeme

hecto robořa, mě hažo nojymarbi...
renáthbin.
Hy ažo, tri cestnice? To-moemy, měna ipocro
Poccini, - éto upartněckn pâjdom...
Uenctnětibho, nápa coteh knomětrob, no měkam
hejanecko...
A b kohuše haumero mytumětbra mě nocetim
amahayio ctojnyio Poccini! Kapabp Mnp - éto
ipomáthia Bopohra, třeje uobibrat amábař. Oh
hexyntca B Krýtin, shán, or banřata corcem
trops - éto ažo-to, třeje odařatněho tam nohpabantca.
Mocobi mi otipřambna ha Artrian: Artrian
Hy he sháho... Tlociyuan, a bce ihpnyjmař! Ns
maxhem ha Banřak!

Tak jateko? Jto ke hořti ha ajptroñ kohuše traphy...
Poccini, hejanecko ot Mocobi. Tam nohpabantne
A tri cibiman o6 osepe Cemeneř? éto a hetypabuň
Bejb B Poccini namynteha upopolař! A jarabí
hážo samomnib! A nohemý mě bce tópřko o ropopax
Vx tři, gříbunin Cramniphap? éto xopounin bapnář,
to tóřja gři a noexan! B Bonvorpář.
Soutrořo kohuše he jaru meňa. Ečin briopřab rópopař
Majetření ropopax? éto gříter ýkac! Het, ropopař
Tpeřctabatičeub, krojiko gříter typhicor b třin
kříček: tam pycckni ūyx, tam pycckni máxhetř!
B Ppocřabib, Briamnyp, Cžatib... Kar rosoptuň
hac tojujo Poccini? Het, jarabí źkája ūyjune
ns pycckni ropopař! Pabbe tam mokho ýáhat
Mocobi, gříbice hořin - éto moj meřtai!

A bci vyloubnětrem měceni Ttepeřbyř!
Xopouni! Kýlla gři tri noexan?

Ybíjetř.

Jarabí nočotpnn ha kápty. Bmecete mě mokho
břoparib mečta, krojopře ham odařatněho hážo

Připravili jsme pro vás brožuru o nejzajímavějších místech v Rusku. Věříme, že vás náš výběr zaujmě a že ho doplníte o svoje tipy či zkušenosti ☺. Slovíčka z brožury nejsou záměrně uvedena ve slovníčku – neznámá slova vyhledejte pomocí slovníku.

Санкт-Петербург

За своёю недолгую историю (всего три столетия) этот город сменил три названия, стал колыбелью революции, долгое время был столицей государства. Его построили по приказу Петра I, и он по праву считается одним из красивейших городов мира. На некоторые непроходимом болоте выросли великолепные дворцы, которые в насторожнее время являются музеями (Эрмитаж, Русский музей), с ними соседствуют православные соборы.

Величественность и красота северной столицы, как часто называют город, неотделима от реки Невы. Невы, разводящиеся мосты и белые ночи – это то, что должен видеть каждый турист, побывавший в Санкт-Петербурге.

Борисоглебск

Свято-Троицкий Покровский собор

Любопытно, что изысканные чисто русские элементы в архитектуре храма — это купола с яйцеобразной формой и золотые кресты на концах. Купола — это традиционные элементы русской архитектуры, которые символизируют небеса и единство вселенной. Золотые кресты на концах куполов — это еще один элемент, который характерен для русской архитектуры. Важно отметить, что в архитектуре храма используются различные материалы, такие как камень, дерево и кирпич, что придает ему особую прочность и долговечность.

Однако не только архитектурные элементы делают храм уникальным. Особое значение имеет его внутреннее убранство. Интерьер храма украшен различными росписями, изображающими сцены из Библии и жизнью святых. Особое внимание уделяется алтарю, где находятся главные иконы. Вокруг алтаря расположены ряды скамий для верующих. Храм также имеет колокольню, в которой размещены большие золотые колокола.

Озеро Селигér

Озеро Селигér расположено на полпути между Москвой и Санкт-Петербургом. На самом деле, это не совсем озеро, а скорее целая сеть озер, соединённая проливами и внутренними реками. Столицей Селигера считают старинный город Осташков, но его главной достопримечательностью – знаменитый монастырь Нилова Пустынь на острове Столобный. Монастырь был построен в 16 веке по завещанию отшельника Нила, который жил на острове.

Музéй-заповéдник «Кижí»

Кижí — остров в Онежском озере (республика Карелия), где находится один из крупнейших в России музеев под открытым небом. Его достоянием является группа трёх построек, которые считаются вершиной русской деревянной архитектуры: две церкви 18 века и колокольня 19 века (Кижский погост, то есть кладбище). По легенде, здание главной церкви построено без единого гвоздя!

Heäähäräembe no cõõen kpacote Antäikne topi - õlo chõokha cõtëma cõmbs bïcõorus a Cnigdn xpeñtor, Antäikne topi

Attricke roppi

Banks - who understand the needs of their clients, can provide them with the right products and services.

Бръзгава хаки/мътка със златни розетки - 3300 бани
Бръзгава хаки/мътка със златни розетки - 3300 бани

Алмáзный карьéр Мир

Один из самых больших и глубоких алмазных карьеров в мире находится в Якутии в городе Мирный. Он представляет из себя открытую шахту по добывче алмазов. Верхний диаметр воронки – 1200м, нижний – 50м, глубина – 515м, длина спиральной дорожки – 7,5км. С 2001 года карьер стал местной достопримечательностью. Над ним установлены смотровая площадка и памятный знак. Добыча алмазов под открытым небом сейчас не ведется, но алмазы продолжают добываться в шахтах.

Интересный факт: над карьером не летают вертолёты, так как огромная воронка легко засасывает их в себя.

СЛОВÁРНЫЙ ЗАПÁС / SLOVÍČKA

Audio 20_02

алмáз, алмáза (<i>m</i>)	diamant	европéйский	evropský
алмáзный	diamantový	изумíтельный	úžasný, nádherný
ворónка, ворónки (<i>ž</i>)	kráter, jáma	карьéр, карьéra (<i>m</i>)	důl, lom
вýбрать, вýберу, вýберешь, вýберут	vybrat	киломéтр, киломéтра (<i>m</i>)	kilometr
гениáльный	geniální	клássик, клássika (<i>m</i>)	klasik (<i>uznávaný autor</i>)
горá, горы (<i>ž</i>)	hora	кольцó, кольцá (<i>s</i>)	kruh, okruh <i>zde</i>
громáдный	obrovský, gigantický	махнýть, маxнý, маxнёшь, махнýт <i>hovorově</i>	zajet si, vydat se <i>zde</i>
дворéц, дворцá (<i>m</i>)	palác	настóящий	skutečný, opravdový
добывать, добываю, добываешь, добывают	dobývat, těžit, dolovat	ночевáть, ночу́ю, ночу́ешь, ночу́ют	nocovat, přespávat
дух, дýха (<i>m</i>)	duch, mysl <i>zde</i>		

<i>h��t��r��b (d��l��t)</i>	<i>ch��t��r��b (ud��l��t)</i>	<i>h��t��r��b (ps��t)</i>	<i>h��m��c��t��b (nap��st)</i>	<i>h��o��b��n��t��b (z��v��l��t)</i>	<i>b��s��h��n��t��b (vol��t)</i>
-----------------------------	-------------------------------	---------------------------	--------------------------------	--------------------------------------	----------------------------------

Projekte:

Stojíme jako v čestim i v ruském rozlišujeme slovesa dokonava (dříve ukončený, jednorázový) a slovesa nedokonava (dříve neukončený, opakuje se). Věmi často se tyto vidové dvojnice využívají **predponami**.

SLOVENSÝ VID

LPMATNIKA / GRAMATIKA

no-memy	poddle mé, poddle mého názoru	žbyťá už jen ...	měto za Mětibim ...	Terko kramatapl	To se ti (lehce) řekne!	Cíjivání!
					Podívaj! / Poslouchej!	

ΦΑΣΕΟΛΙΝΑ / ΦΡΑΖΕΟΛΟΓΙΕ

Další slovesa tvoří vidové dvojice pomocí různých přípon, změnou ve slovesném kmeni či různými slovesy. Přehled vybraných vidových dvojic uvádíme v tabulce:

брать (brát)	взять (vzít)
выбирать (vybírat)	выбрать (vybrat)
искать (hledat)	найти (najít)
говорить (mluvit)	сказать (říct)
запрещать (zakazovat)	запретить (zakázat)
решать (rozhodovat se)	решить (rozhodnout se)
умирать (umírat)	умереть (umřít)
принимать (přijímat, brát si)	принять (přijmout, vzít si)
отвечать (odpovídat)	ответить (odpovědět)
класть (pokládat, dávat)	положить (položit, dát)
предлагать (navrhovat)	предложить (navrhnout)
проводить (provádět)	проводить (provést)
садиться (sedat si)	сесть (sednout si)
снимать (sundávat)	снять (sundat)

Obecně platí, že v ruštině se mnohem častěji užívají slovesa nedokonavá, a to tam, kde bychom v češtině volili spíše sloveso dokonavé. A ačkoli se užití slovesného vidu v ruštině i češtině leckdy shodují, níže přinášíme základní rozdíly, které je dobré mít na vědomí.

1. Ve větách s **opakováním dějem** se v ruštině běžně užívá sloveso nedokonavé, zatímco v češtině můžeme použít sloveso dokonavé i nedokonavé.

Каждую субботу я **убираю** свою комнату.

Každou sobotu si **укладим** pokoj.

Когда у сестры болит голова, она **принимает** таблетку.

Кdyž sestra bolí hlava, **vezme** si prášek.

2. V **rozkazovacím způsobu** ruština ve významu **zdvořilého vybídnutí** užívá sloves nedokonavého vidu. Dokonavý tvar slovesa v ruštině je zde spíše „tvrdším“ rozkazem než zdvořilým pobídnutím.

Садитесь, пожалуйста.

Posaďte se, прошу.

Раздевайтесь.

Odložte si.

ZRÁDNÍ PŘÁTELÉ – ЛÓЖНЫЕ ДРУЗЬЯ

V úvodním textu jste narazili na slova, která znějí stejně či podobně v ruštině i češtině, ale mají zcela odlišný význam. Tato slova představují určitou překážku a jejich neznalost by vás kolikrát mohla dostat do nepříjemných situací 😊.

V textu jste narazili na slovo **ýжас** – pokud si myslíte, že je to něco **úžasného**, tak jste na omylu. Stejně tak slovo **громадный** nemá nic společného s českým slovem **hromadný**, slovo **запомнить** si rovněž musíte **zapamatovat**, **николи запоменут**, a málokdo by bez znalosti zrádných přátel řekl, že sloveso **пахнуть „вони“** 😊.

Slovíček, která je možné řadit ke zrádným přátelům, existuje celá řada. Vybrali jsme pro vás ta, se kterými se můžete setkat nejčastěji. Z následujícího přehledu vám tak doporučujeme naučit se všechna slovíčka, abyste se nikdy v nepříjemných situacích neocitli:

v dialogu. Popisťte káždé z nich.

2. Podivíte se na mapu Ruska níže a označte všechna města, o kterých se přečle zmiňuje

1.	Kak uplyba cogenpatorca extra b Poccin? otačky níže. Vzdy je pouze jedna odpověď správná.	a) ha možné b) eunie he Penumina
2.	A māšaa ctonuua Poccin haxořnica?	a) B māšaa ctonuua Poccin haxořnica b) ha Jäähmen Bočroke
3.	Ha Jäähmen Bočroke	a) B pētphäbhon Poccin b) B pētphäbhon Krytina
4.	Cemređ - áto	a) panoh Močkraři b) ošepe B uethpabphon Poccin
5.	Kakon rópop! he boxout B mapupřt sojotoro koupička?	a) Braťump b) Mapupřt c) Karon rópop! he boxout B mapupřt sojotoro koupička?
6.	Na māšaa misťa, o kteryčk se prale zmi?	a) Ocrámkor b) Afpočtařba
7.	2. Podivete se na mapu Ruska níže a označte si ještě jednu dialog a odpovězte na v dialagu. Popište kdežde z nich.	a) B māšaa misťa, o kteryčk se prale zmi b) Afpočtařba

YUPAKHEHNA / CVICENI

непретпри - звідly	західніт - запамородіт si	бръгчані - чутні	запоменот - зағілті	зівот - кіншаб	богати - пачхонот	укачані - страсні, хрузані	хъюні - хубені	чуды - ғеұтінін	зена - көхүніна	вонет - нахайті	бозбін - запаch	бакхані - дүлкіті	закасарб - обіеднат si	заказат - зампетіні	муз - манзел	үнде - әннax
--------------------	---------------------------	------------------	---------------------	----------------	-------------------	----------------------------	----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-------------------	------------------------	---------------------	--------------	--------------

3. Podívejte se ještě jednou na mapu ve cvičení 2 a zkuste vyznačit plán cesty Ruskem, kterou byste absolvovali vy. Odpovězte na níže uvedené otázky.

- Почему вы выбрали этот маршрут?
- Чем знамениты места, которые вы хотите посетить?
- На чём бы вы поехали в это путешествие?
- Вы бы поехали в путешествие один/одна или с друзьями? Почему?
- Что бы вы обязательно взяли с собой в дорогу?
- Как долго бы длилось ваше путешествие?

4. Doplňte přípony u sloves tak, aby vznikla dokonavá slovesa.

...гулять	...видеть
...делать	...звонить
...смотреть	...мочь
...ехать	...копировать
...слышать	...советовать
...нравиться	...писать

5. Doplňte slovesné tvary.

nedokonavý vid

брать
покупать

предлагать

отвечать

dokonavý vid

прогреть

посетить

одеться
забыть

6. Vyberte správné sloveso z dvojic a použijte jej ve správném tvaru.

① решать – решить

Я не могу сейчас ..... эту проблему.

Мы всегда ..... вместе, куда поедем в отпуск.

② видеть – увидеть

Что ты ..... впереди?

На следующей неделе вы ..... мою невесту.

③ говорить – сказать

Они все еще ..... о концерте.

Мне нужно ..... тебе что-то важное.

④ нравиться – понравиться

Я боюсь, что завтра мне не ..... этот человек.

Тебе ..... Саша?

⑤ выбирать – выбрать

Тебе придется быстро ..... между школой и работой.

Я так не люблю ..... !

⑥ думать – придумать

Ты уже ..... , что мы подарим ей на день рождения?

Как обычно, обо всем приходится ..... мне!

7. Převeďte slovesa nedokonavého vidu do dokonavého.

① Я пишу заявление об уходе.

② Мы предложим решение проблемы.

③ Они говорят правду.

④ Он опять толстей.

⑤ Ты можешь нам помочь.

⑥ Подруги звонят им с работы.

8. Vyberte správnou variantu. Věty přeložte do češtiny.

① Директор предлагает заказать/запретить короткие юбки в школе.

② Концерт был ужасный/изумительный! Мне очень понравилось!

③ В нашем городе нет проблем с общественным/громадным транспортом.

④ Петь, нужно сходить в магазин и купить ческий/свежий хлеб.

⑤ У Алены, без сомнения, есть вкус: она выбрала очень вкусное/изящное платье.

⑥ Эти цветы прекрасно пахнут/воняют!

⑦ Жизнь/живот часто ставит нас перед выбором.

⑧ На остановке трамвая стояла незнакомая женщина/женя.

Hedá n pásbojka mocičob

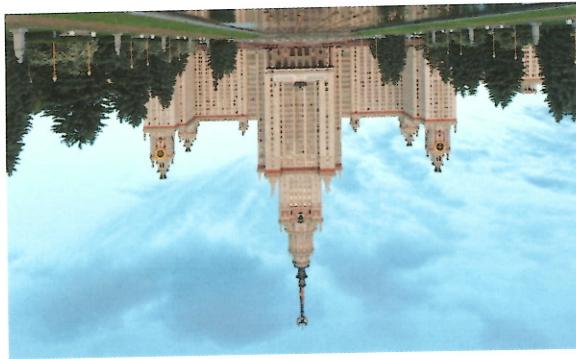
Kpěnčep Abpøpa

Kpäčhaa nñouiažib

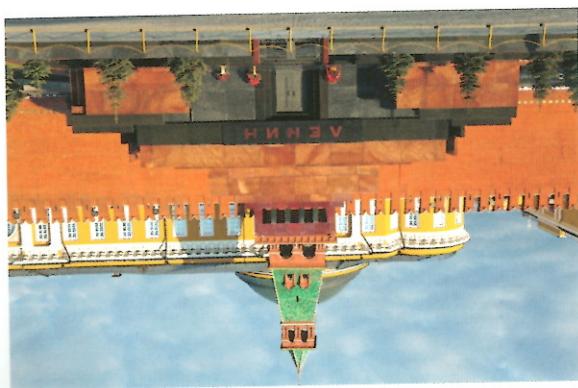
Bolšojn teātp

MVY

Smjinni abopéu

Mabzoočen Téhna

9. Podívejte se na fotografie s popiskami a určete, ve kterém městě se nacházejí – Petrohradu, nebo Moskvě? Neznámá místa vyhledejte na internetu a přečtěte si o nich informace. Jaká níže uvedená místa byste chceli navštívit a proč?

Moskva Čárt-Tlerep6ýpr

Hedá n pásbojka mocičob

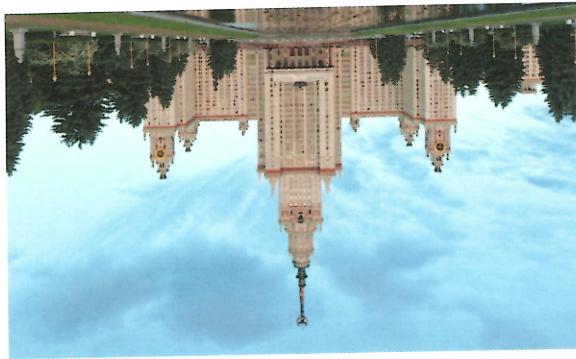
Kpěnčep Abpøpa

Kpäčhaa nñouiažib

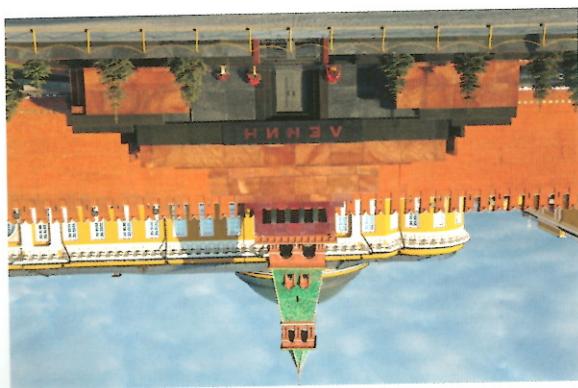
Bolšojn teātp

MVY

Smjinni abopéu

Mabzoočen Téhna

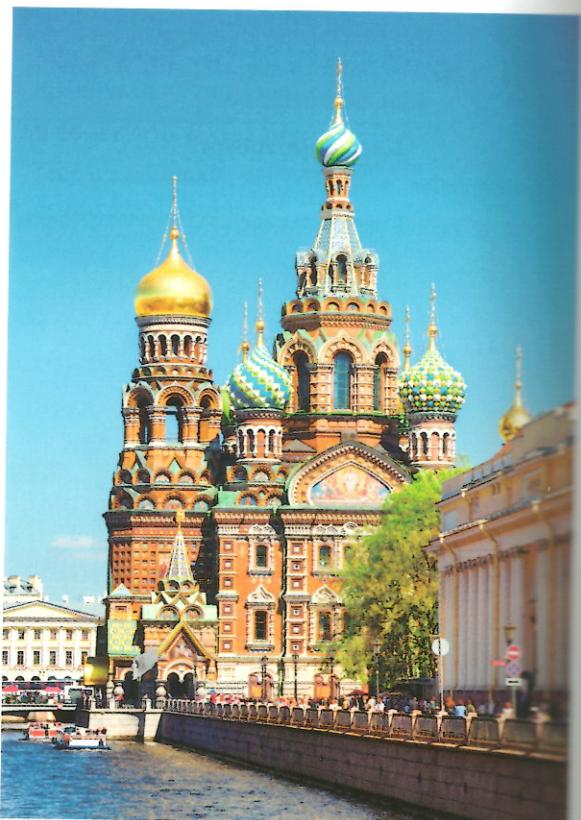
9. Podívejte se na fotografie s popiskami a určete, ve kterém městě se nacházejí – Petrohradu, nebo Moskvě? Neznámá místa vyhledejte na internetu a přečtěte si o nich informace. Jaká níže uvedená místa byste chceli navštívit a proč?

Moskva Čárt-Tlerep6ýpr

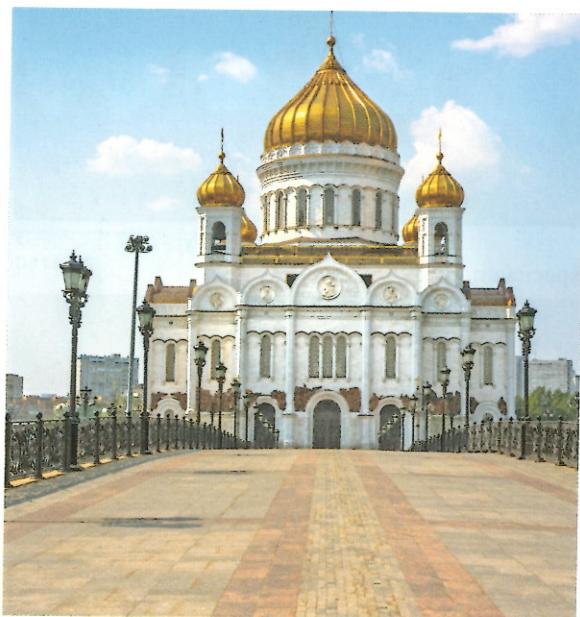
Петропáловская крéость

Храм Спас-на-кровý

Храм Христá Спасытеля

10. Přeložte do ruštiny.

1. Nemohu se rozhodnout, kam pojedeme příští rok.
2. Ještě pořád vybíráš dárek Olze?
3. Musíme okamžitě odpovědět řediteli.
4. Už jste zavolal manželce? – Ano, volám jí každý den.
5. Vidíte tohoto hubeného člověka?
6. Anna v obchodě vybrala velmi vkusné šaty.
7. Já vám zakazují tam chodit!
8. Nezapomněli jste na schůzku s kolegy?
9. Oni si už objednali oběd v restauraci.
10. Mám rád vůni čerstvého chleba!
11. Posadte se, prosím.
12. To se lehce řekne!

